

Paisatge polític després de la batalla de Gràcia

Roger Palà

El dilluns 23 de maig, els Mossos d'Esquadra desallotjaven el Banc Expropiat al barri de Gràcia de Barcelona. L'acció policial ha estat el detonant d'una setmana marcada pels aldarulls, les càrregues i les accions de protesta de tota mena. Com és habitual en aquesta mena de situacions, **l'opinió pública ha tendit a polaritzar-se i hi ha hagut debats amb argumentari 'cunyat' per a tots els gustos i colors.** Molts són els temes que hi ha sobre la taula: l'ús de la violència per part d'alguns dels manifestants –en **Sergi Picazo** aportava context lluny de maniqueïsmes [en aquest magnífic article](#)–, la polèmica actuació de la policia catalana, les agressions a periodistes [per part d'alguns manifestants](#) i també d'[alguns policies](#), el paper de l'Ajuntament i de la seva alcaldessa, **Ada Colau...**

El conflicte, a hores d'ara, sembla situat en un atzucac. **Però més enllà d'imatges espectaculars de càrregues i contenidors cremant, la batalla de Gràcia pot tenir conseqüències importants en la política més institucional.** El paisatge que ens deixa –a l'espera dels nous capítols que puguin esdevenir-se aquesta setmana– és substancialment diferent del de fa set dies. Aquest article posa sobre la taula algunes de les principals claus derivades d'un dels esclats socials més rellevants dels últims temps.

Què fa diferent el desallotjament del Banc Expropiat d'altres episodis de la 'Rosa de Foc'?

Els esclats de violència urbana a Barcelona arran de desallotjaments de centres socials okupats han estat periòdics des dels anys noranta, en especial als barris de Sants i Gràcia. 'L'Independent de Gràcia' ha publicat [una completa cronologia](#) d'aquesta mena de situacions des de l'any 2000 –podríem completar-la el desallotjament de Can Cacaú el juny de 1998, primer cas d'aldarulls rellevants després d'un desallotjament d'un centre social. El gracienc mitjà pot simpatitzar en major o menor mesura amb els okupes, i pot escandalitzar-se en major o menor grau per determinats desplegaments policials. Però més enllà d'això, **aquesta mena de situacions formen part del paisatge cultural.** Simplement, de tant en tant, passa. És Gràcia.

El cas del Banc Expropiat, però, és diferent. També ho va ser el de Can Vies, ara fa dos anys. Les raons són simples: fins fa relativament poc, **la incidència en la política institucional d'aquesta mena d'episodis era més aviat limitada.** Més enllà dels escarafalls dels partits d'ordre i d'alguns posicionaments crítics amb determinades actuacions policials per part d'ERC o ICV-EUiA, la flamarada 'okupa' era sovint poc més que això: un incendi controlable que no traspassava les fronteres de la "política seriosa". En canvi, des del 15-M i molt especialment des de la irrupció de la CUP al Parlament, **uns aldarulls com els de Gràcia poden arribar a condicionar la dinàmica del Parlament i del Govern.** Més ara, quan l'actual executiu depèn en exclusiva dels vots de la CUP per aprovar els pressupostos.

La batalla de Gràcia no ha estat aliena a dos fets especialment transcendents: el pacte que ha evitat el judici [als agents que van apallissar Juan Andrés Benítez al Raval](#), i el [judici pel cas Esther Quintana](#), que ha acabat finalment amb absolució. Tot plegat ha alimentat la sensació d'impunitat en aquells sectors socials més crítics amb la policia, alhora que ha encès els ànims al cos. El control de la policia no és un tema precisament anecdòtic. I, en aquest sentit, cal lamentar que l'actuació dels

Mossos d'Esquadra i en concret de la Brigada Mòbil torni a situar-se de ple en l'ull de l'huracà. Catalunya té un problema no resolt amb la seva policia. Un problema que cal abordar sense pors: **no pot ser que qualsevol crítica que qüestionari una actuació dels Mossos equivalgui per a alguns pràcticament a fer el joc a Espanya o a estar a sou del CNI.**

El pacte entre Junts pel Sí i la CUP: un castell de cartes amb molts partidaris d'estripar la baralla

El pacte entre Junts pel Sí i la CUP és com un castell de cartes que en qualsevol moment pot ensorrar-se. **I, pel que pot comprovar-se, hi ha molta gent -a banda i banda- amb ganes d'estripar la baralla.** L'actuació policial farà més complexa encara la relació entre aquestes dues formacions. La CUP no s'ha mossegat la llengua i ha demanat la dimissió del director general de la policia, **Albert Batlle**. Al mateix temps, a Convergència no han estalviat crítiques contra els 'cupaires'. **Els atacs han estat especialment durs en el sí del denominat sector 'Good Bye Lenin' de CDC.**

La batalla de Gràcia ha afegit distància en unes relacions ja de per sí precàries. Si a tot plegat hi afegim l'esmena aprovada per l'assemblea de la CUP de fa dos diumenges que instava a la formació a ["deslliurar-se de l'acord amb Junts pel Sí"](#), queda clar que la cosa està sota mínims. El següent episodi, si no canvien molt el panorama, serà [la presentació d'una esmena a la totalitat cupaire](#) al projecte de pressupostos del Govern de Junts pel Sí. L'esmena no és una conseqüència directa dels fets de Gràcia, però està clar que tot suma.

Les crítiques contra Ada Colau: del "buit d'autoritat" al "conflicte entre privats"

La gestió de l'alcaldesa de Barcelona en el conflicte del Banc Expropiat ha estat posada en qüestió des de diversos fronts. Per a uns, **Ada Colau** s'ha alineat amb els Mossos i no ha fet res per buscar solucions al conflicte: des d'alguns sectors se li retreu especialment les declaracions en què deia que el cas del Banc Expropiat era "un conflicte entre privats". A l'altra banda, ha estat més o menys a l'inrevés: se l'ha acusada d'incapacitat per gestionar la situació, de qüestionar els Mossos, de ser excessivament tèbia amb els manifestants violents, o de no implicar-se en el procés de resolució i passar la pilota calenta a les entitats i els veïns de Gràcia. **La portada d'El País del passat dijous, que parlava de "buit d'autoritat"**, era bastant indicativa d'aquest relat.

El cert és que la gestió de **Colau** -qüestionable o no- l'ha ubicat al centre del debat. És lògic que sigui així, perquè és l'alcaldesa de la ciutat. Però també és cert que, si ens fixem en els fets de Can Vies ara fa dos anys, no trobarem cap portada similar a la d'El País' sobre "buits d'autoritat" a Barcelona. I, en aquella ocasió, **el propietari del local desallotjat era TMB, empresa municipal, i no un propietari privat.** Estava en mans del llavors alcalde **Xavier Trias** decidir si tirava endavant o no un desallotjament que, recordem-ho, es van produir just l'endemà d'unes eleccions europees en què CiU va tenir molt mal resultat i va quedar per sota d'ERC.

En aquest cas, per acabar-ho de complicar, els ocupants del Banc Expropiat [han renunciat a qualsevol mediació per part de l'Ajuntament](#). Es produeix el que el periodista **Guillem Martínez**, en un interessant article a 'Ctxt', defineix citant el sociòleg Carlos Delclòs com un ["biaix de selecció"](#).

La pregunta del milió: qui decideix la data per fer efectiu el desallotjament del Banc Expropiat?

El Banc Expropiat de Gràcia tenia una data de desallotjament oberta. És a dir: el jutge no va decretar el dia concret en què s'havia de dur a terme l'expulsió. Això, com a mínim, [és el que expliquen els okupes del banc](#), que tot i no estar personats en la causa judicial, tenien constància des del passat mes de març que el desallotjament es podia produir en qualsevol moment.

Que un desallotjament tingui una data oberta no és inusual. En alguns casos, el jutjat determina un dia concret. Però en situacions en què l'autoritat preveu que hi pot haver resistència, no és estrany que el jutge fixi un interval de temps –que poden ser setmanes– a l'espera que siguin els Mossos els qui determinin quin és el millor dia –des de l'òptica policial– fer efectiu el llançament. L'objectiu –com a mínim sobre el paper– és que la policia pugui complir el seu objectiu minimitzant possibles danys i de la forma més efectiva.

Així les coses, els Mossos van triar el dilluns 23 de maig per fer efectiu el desnonament. I aquesta no era una data qualsevol: **era la vigília del primer aniversari de les eleccions del 24 de maig de 2015**. Barcelona en Comú volia dedicar la setmana a fer balanç de l'acció de govern i treure pit. I, en canvi, s'ha trobat de ple enmig d'una tempesta política de digestió complexa. **La gestió de l'ordre públic és un dels punts flacs dels Comuns, i CDC ho sap**. Les polèmiques amb la Guàrdia Urbana han estat constants des de l'inici del mandat. **Colau** i els seus no se senten còmodes gestionant situacions com la d'aquests dies a Gràcia, que poden accentuar les seves contradiccions.

Una altra qüestió és que aquesta mena de fets puguin o no afectar les expectatives electorals de la formació. De moment, **les enquestes assenyalen una àmplia victòria d'En Comú Podem a Catalunya el pròxim 26 de juny**. En canvi, Convergència podria quedar –si es confirmen els pitjors pronòstics per la formació de Puigdemont i Mas– en darrera posició. Així ho indicava una enquesta d'El País que ha causat molts nervis.

En Comú Podem podria passar de 9 a 12 escons a BCN (molta cautela) i a València passarien per davant del PP. Calma. pic.twitter.com/qiblgYMCsb

— Aitor Carr (@aitorcarr) [May 29, 2016](#)

Xavier Trias i la urgent renovació de CiU a Barcelona

També resulta important analitzar la situació en la qual ha quedat l'exalcalde de Barcelona, **Xavier Trias**. El desallotjament del Banc Expropiat ha fet que els mitjans reproduïssin allò que la 'Directa' ja havia publicat fa mesos: que Trias, d'esquena als ocupants del Banc, [va pagar el lloguer del local als propietaris](#) –la immobiliària Antartic Vintage– per evitar mals majors. L'arribada al govern de Barcelona en Comú va posar fi a aquesta peculiar situació.

L'acció de **Trias** pot ser més o menys discutible. Què hauria dit CDC si hagués estat **Ada Colau** qui hagués pres una determinació d'aquest estil? Tanmateix, [l'escàndol pel lloguer del Banc Expropiat](#) ha situat l'exalcalde convergent en una posició incòmoda dins de CDC. A l'actual situació cal sumar-hi la polèmica pel fet que l'Ajuntament, [tal com va revelar CRÍTIC](#), pagués el viatge de Trias a la boda de Mas. **La seva figura està tocada, però Trias es resisteix a fer un pas enrere**. És des de tots els punts de vista un polític amortitzat, i no són pocs a CDC els qui no entenen la seva

resistència a deixar pas. Queden tres anys per les pròximes eleccions municipals, i CDC té un procés de refundació per endavant en què Barcelona hi haurà de jugar un paper clau. Pot refundar-se Convergència amb **Xavier Trias** al capdavant del partit a la capital? Està en condicions de disputar-li l'alcaldia a **Ada Colau**?